

[Bernhard Baunsgaard]

stiger naturligvis i 1979, det stiger jo med lønningerne.

Det er sagt, at selve dette beløb ikke virker forfærdelig godt. Jeg vil gøre opmærksom på, at det, man i reglerne går ud fra, er noget arbejde, der svarer til en 4-5 timer dagligt, og dette svarer meget godt til et par og fyrretyvetusinde kr. i dag, jævnfør den lov nr. 137 om mindstelønninger, som vi vedtog i sin tid. Derfor er der god sammenhæng i den forstand i loven.

Spørgsmålet er naturligvis, om man vil nøjes med den kontrol over for ægtefæller, som man nøjes med i alle andre tilfælde. Vil man ikke det, så må man erkende, at det, man ønsker, er en fortsat diskrimination af ægteskabet. Jeg håber som sagt på, at vi når igennem med det.

Når venstre mener, at stk. 4 bør bortfalde, så vil jeg gøre opmærksom på, at stk. 4 i langt, langt de fleste tilfælde – 98 pct. af tilfældene eller sådan noget lignende – gør, at den medhjælpende ægtefælle for fremtiden bliver stillet lidt bedre, end hvis vi strøg stk. 4. Men det kan vi drøfte igennem i udvalget.

Endnu en gang tak for modtagelsen. Jeg håber, vi kan komme hurtigt igennem udvalgsarbejdet.

Kaj Hansen (DKP):

Da mit partis ordfører vedrørende dette forslag, fru Tove Jørgensen, ikke kunne være til stede, skal jeg meddele, at kommunisterne kan støtte lovforslaget. Vi forbeholder os selvfølgelig ret til at se på enkeltheder i udvalget, men vil give det en positiv behandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Erlendsson):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om gennemførelse af en jordreform [af Mølgaard (DR) m. fl.]

(Beslutningsforslag nr. B 28. Fremsat 15/11 77).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for skatter og afgifter (Kampmann):

Jeg er naturligvis i vidt omfang enig i de formål, som retsforbundet søger at tilgodese ved sit forslag. Jeg ønsker naturligvis at forhindre spekulation i jord. Jeg ønsker at holde ejendomspriserne nede, og jeg mener da også, at samfundsskabte værdier i vidt omfang bør inddrages til fordel for det offentlige. Det er bl. a. de hensyn, som ligger bag udtalelserne i augustforlig I om, at forligspartierne er enige om, at egentlige kapitalgevinster på jord og fast ejendom skal undergives en rimelig beskatning.

Når jeg har sagt det, så må jeg også tilføje, at jeg ikke kan gå ind for forslaget, således som det ligger. Hovedpunkterne i forslaget er, at al stigning i jordværdierne efter den sidste vurdering før lovens ikrafttræden tilfalder staten, og at brugerne af jorden skal svare en jordleje med en procentsats svarende til markedsrenten. Den jordværdi, der er konstateret ved den sidste vurdering før ikrafttrædelsen, inddrages til staten over 20 år. Grundlaget for beregningen af jordlejen skal være realistiske vurderinger af jordværdien efter de aktuelle anvendelsesmuligheder, og vurderingen skal ajourføres ved årlige revisioner. Alle skøder, lejekontrakter og pantebreve skal omgående opdeles i ét dokument vedrørende jordværdier og ét vedrørende bygningsværdier. Endelig skal den kommunale og amtskommunale grundskyld samt kapitalvindingsskatten afvikles som kompensation for jordlejen.

Selve denne opdeling i ét dokument for jordværdierne og ét vedrørende bygningsværdierne er efter min opfattelse næppe praktikabel.

Hertil kommer noget, der formentlig er vigtigere. Forslaget om, at jordlejen i fremti-

[Ministeren for skatter og afgifter]

den skal beregnes af den aktuelle grundværdi med en procentsats svarende til markedsrenten, må bero på en misforståelse. Når folk i dag låner penge til rentesatser på op til 15 pct. eller mere, så skyldes det jo to forhold. For det første skal långiver betale indkomstskat af sin renteindtægt, og låntager får til gengæld en skattelettelse, fordi han kan fratrække renteudgiften ved opgørelsen af sin skattepligtige indkomst. For det andet stiger prisniveauet med op imod en halv snes procent om året, og det forringer værdien af långivers tilgodehavende og letter samtidig låntagers gældsbyrde. Derfor er låntager villig til at betale långiver erstatning herfor i form af en forhøjet rente.

Hvis man nu gennemførte retsforbundets forslag, så ville disse betingelser jo ikke være til stede. Derfor vil det være urimeligt at operere med jordlejer på op til 15-17-18-19 pct., eller hvad det nu måtte være. Der står jo udtrykkelig her, at jordlejen fastsættes til en procentsats svarende til den til enhver tid værende markedsrente.

Forslaget nævner heller ikke rigtig noget om erstatning til de nuværende grundejere, men selv om inddragelsen af de eksisterende grundværdier sker over en længere periode, så kan man næppe afvise, at jordejerne har krav på en eller anden form for erstatning, og det var dog meget rart at høre, hvad forslagsstillerne havde tænkt sig herom.

Endelig en yderligere væsentlig betragtning. Man ønsker fra retsforbundet alene at udskille grundværdistigningerne. Det kan undre, at man ikke interesserer sig for de resterende samfundsskabte værdistigninger, nemlig dem, der ligger på bygninger. Hvis der skal være en logik i en effektiv beskatning af de samfundsskabte gevinster – og det mener socialdemokraterne først af alle – hvorfor skal man så begrænse sig til de samfundsskabte værdier på jorden? Hvad med de samfundsskabte værdier på bygninger, hvad med samfundsskabte værdier på bygninger, hvad med samfundsskabte værdier på en række andre goder, indbo, ædelstene, tæpper osv.? Hvorfor skal man lige slå ned på jorden? Der er mange andre frugtbare områder at interessere sig for, og hvorfor skal man være så beskedene i sin ambition, som retsforbundet her er?

Karl Nielsen (S):

Hovedtanken bag dette beslutningsforslag fra retsforbundet er vi enige i, idet forslaget går ud på at dæmpe de voldsomme prisstigninger på jord, som finder sted i disse år. Vi har for kort tid siden behandlet et forslag fra DKP, som havde stort set det samme sigte, nemlig at bremse prisstigningerne på jord og fast ejendom. Jeg kom ved denne lejlighed ind på de alvorlige konsekvenser for beskæftigelsen, samfundsøkonomien m. v., såfremt folketinget ikke snarest gennemførte en lovgivning, der begrænsede disse prisstigninger. Jeg skal derfor ved denne lejlighed ikke komme ind på dette.

Ideen i forslaget er, at der skal betales en jordleje svarende til markedsrenten. De nuværende jordværdier, som de ser ud ved 16. alm. vurdering, fikseres, og der svares en afgift til staten, det første år med $\frac{1}{20}$ og næste år med $\frac{2}{20}$ osv., og denne afgift skal kunne fradrages indkomsten, hvorimod fremtidige jordværdistigninger straks pålægges den fulde jordleje, som ikke kan fradrages i indkomsten. Der er foreslået særlige overgangsordninger for nyetablerede med store rente- og afdragsbyrder, ligesom der åbnes mulighed for, at visse sociale grupper, altså lavindkomstgrupper, kan få udskudt deres betaling af jordlejen mod en offentlig prioritet i ejendommen.

Endvidere fremgår det af forslaget, at alle skøder, pantebreve m. v. skal deles op i to dele, således at jordværdier og bygningsværdier kommer til at fremtræde på hver sit dokument. Jeg finder ligesom ministeren, at denne opdeling i jordværdier og bygningsværdier vil blive meget vanskelig, idet bygningsværdien helt er afhængig af et jordtilliggende, især hvis vi tager en landbrugsejendom, hvor bygningerne næsten ingen værdi ville have, hvis der ikke var jord til disse bygninger. Derfor tror jeg, det vil blive meget svært at køre dette igennem.

Det er ligeledes lidt vanskeligt at gennemskue, hvor stor virkningen af det bærende i forslaget vil være, nemlig hvordan jordlejen vil påvirke inflationen, jordprisstigninger, rentens højde og den nedsættelse af den personlige skat, som man også forudsætter i forslaget.

Vi er enig med forslagsstillerne i, at det vil have en virkning i den rigtige retning, men vi har den opfattelse, at man bør bruge ejendomsværdierne som udgangspunkt for at nå

[Karl Nielsen]

det resultat, vi nok stort set er enige om: at vi skal have begrænset disse stigninger. For det første tror jeg, det vil give et mere retfærdigt resultat, ligesom det vel nok vil være betydeligt lettere at administrere.

Sluttelig vil jeg godt sige, at vi vil gerne være med til at se på forslaget i udvalget, idet det indeholder en hel del punkter, som vi absolut er interesseret i.

Thomas Thomsen (FP):

Skal den her skitserede jordreform gennemføres efter sin hensigt, vil det som konsekvens have, at al jord her i landet efter 20 års forløb tilhører staten, eller med andre ord er socialiseret. Prioriteterne derimod foreligger der ikke noget om, så dem får den forhenværende ejer nok lov at beholde! Det kan vi i fremskridtspartiet ikke medvirke til. Vi vil, så vidt vor magt rækker, bevare den private ejendoms- og dispositionsret for parcelhusejere såvel som for andre jordbesiddere af enhver størrelsesorden – selvfølgelig med forståelse for det arealbehov, som er nødvendigt for den udvikling, der gerne fortsat skulle finde sted inden for bolig- og industriområder.

Ingen vil benægte, at fast ejendom – og herunder jord – er steget stærkt i de senere år. Det ses jo af tallene for den 16. alm. vurdering, som vi fra vor side advarede stærkt imod at gennemføre for ikke unødigt at bære ved til inflationsbålet.

Der anføres i bemærkningerne til det her behandlede forslag de store stigninger i grundværdierne, der er sket i visse af landets amter: Det må hertil bemærkes, at der tages 12.000–15.000 ha landbrugsjord ind til grunde m. v. hvert år. Det alene ændrer grundværdierne voldsomt, men den udvikling indebærer jo også, at der samtidig er tilflydt samfundet afgifter og skatter af en betydelig størrelse.

Den bedste udvej for igen at få et roligere prisleje for fast ejendom vil være et nedsat offentlig forbrug med en bedre betalingsbalance og et lavere omkostningsniveau, så tilliden til vor egen konkurrenceevne kan genskabes. Det vil automatisk medføre, at ledig kapital investeres i industri med en forøgelse af arbejdspladser til følge. Det er vejen ud af vort lands økonomiske vanskeligheder – ikke

at finde på en ny skat til skade for de fleste borgere her i landet.

Ellemann-Jensen (V):

Da mit partis ordfører, hr. Aksel Pedersen, er forhindret i at være til stede, skal jeg på hans vegne gøre rede for venstres stilling til dette beslutningsforslag.

I beslutningsforslaget skitserer man, at jorden skal overgå til staten, og at alle skal betale for at leje den. Det lyder jo smukt og enkelt. Men tror forslagsstillerne, at et stærkt eksporterende erhverv – vi kan tage landbruget – efter gennemførelse af forslaget vil være i stand til at konkurrere med lande, som ikke har driftsudgifter af tilsvarende format? Jordlejen er efter dette forslag ikke fradragsberettiget i indkomsten, og hvad drejer det sig så om at man skal betale i leje? Ja, med en vurdering på f. eks. 16.000 kr. pr. ha, da vil en gård på 30 ha ved en markedsrente på 16 pct. skulle svare 76.800 kr. i jordleje plus renter og afdrag af købet af de på jorden værende bygninger, dyr og maskiner. For et hus i et område med en vurdering på 100 kr. pr. m² ville man på en normal stor grund skulle betale 12.800 kr. plus renter og afdrag af bygninger. Og så skal man jo huske på, at mangelen på fradragsret vil få de 12.800 kr. til at blive det dobbelte eller det tredobbelte i forhold til indkomsten.

Yderligere vil denne leje stige alt efter jordens påståede værdi, som vilkårligt vil kunne fastsættes af staten. Normal prisdannelse vil jo fuldstændig savnes med det system, der skitseres her. Når f. eks. selvstændige landmænd ved, at evnen til at forrente penge bliver ringere med årene, ja, så vil tanken om sådan en jordskat ikke være særlig tillokkende.

Ret ironisk er der indsat en passus om, at pensionister har ret til at udskyde betalingen af jordlejen mod at lade den tinglyse på de bygninger, der står på grunden. Når man ved, hvor hurtigt de i forhold til dette forslag små grundskatter kan nå op over lånegrænsen under det nuværende system, hvor også jorden indgår i pantet, ja, så behøver man ikke megen fantasi til at se, at mange af de indbetalte jordrenter skal bruges til sociale foranstaltninger for at holde folk i de samme boliger som hidtil.

[Ellemann-Jensen]

At forslaget forudsætter bortfald af grund- og kapitalvindingskatter, er vel nok det pænest, vi kan finde på at sige om det.

Forslaget vil give en indkomstskattelettelse. Det kan nok i teorien gennemføres, men ikke for en nation i stærk samhandel med en verden uden tilsvarende skattesystem. I øvrigt tror vi i venstre også stærkt på, at mennesker fungerer bedst under det ansvar, som personlig ejendomsret indebærer, og vi kan derfor ikke medvirke til dette beslutningsforslag.

John Winther (KF):

Det konservative folkeparti kan – jeg havde nær sagt: naturligvis – ikke anbefale det foreliggende forslag. For det første – og det er helt klart det mest centrale i det – fordi vi er dybt uenige i forslagens målsætning, som jo er en socialisering af jorden, som det parti, der ynder at kalde sig liberalt, har fundet det opportunt at foreslå. For det andet fordi vi finder, at det er et dårligt gennearbejdet forslag. Jeg skal her blot pege på nogle enkelte af de løse ender, der er.

For det første: hvem skal overtage den gæld, der eksisterer i jorden også efter den 20 års periode? Forslagsstillerne forestiller sig vel næppe, at på det tidspunkt, hvor staten skal overtage jorden, er alle de låneforpligtelser, der har påhvilet det pågældende stykke jord, afviklet. Det vil altså sige, at det, man regner med skal blive en skattelettelse, i virkeligheden kommer til at betyde, at staten – for hvem skulle ellers gøre det? – må påtage sig rente- og afdragsbyrden for den jord, man socialiserer. Det kan vi vel forsigtigt, meget forsigtigt, anslå til et beløb af størrelsesordenen 50–60 mia kr. eller nogenlunde svarende til det skatteprovener, vi har nu. Det er bare en af de ting, der ikke hænger sammen, når man forsøger at foregøgle nogen, at dette skulle kunne komme til at medføre skattelettelser, for der er kun én gruppe her i samfundet, der må betale forøgede statsudgifter og statsforpligtelser, og det er nu engang skatteyderne.

Man opererer i forslaget med, at man skal fastsætte jordlejen efter en reel salgspris. Jeg må spørge: en salgspris til hvem, når man socialiserer jorden? Der bliver tale om nogle helt fiktive ansættelser, for det er da klart, at man ikke både kan operere med, at samfun-

det skal eje jorden, og så operere med, at den skal kunne sælges frit. Hvordan man i øvrigt forestiller sig, at en yderligere jordbeskatning skulle kunne lette erhvervslivets produktionsomkostninger, får også stå hen i det uvisse.

Endelig én ting til, bare for at nævne en af de mange ting, der kunne drages frem i denne forbindelse: hvem skal egentlig tildele jord fremover? Er det noget, der skal foregå i lotteriet? Og hvordan vil man klare den forskelsbehandling, der i øvrigt ligger i overgangsperioden mellem dem, der altså stadig har en – om end begrænset – ejendomsret til jorden, og så dem, der skal til at starte? Der bliver jo en voldsom forskelsbehandling, som der ikke er taget hensyn til, hverken i lovforslaget eller i de ledsagende bemærkninger.

Men lad nu alt dette ligge. Dette er kun tænkt som en illustration af, at vi fra konservativ side naturligvis ikke kan medvirke til forslagens gennemførelse under nogen form.

Bollmann (CD):

Hensigten med nærværende forslag, nemlig at inddrage al jord til det offentlige og at gennemføre dette ved en stigende beskatning af jordværdierne, går noget videre end de tanker, regeringen i sommer luftede om en værdistigningsafgift. Når man så, hvilken skæbne der overgik regeringens tanker dengang, kunne man egentlig nøjes med at slutte her.

Beslutningsforslaget er fyldt med de påstande, der er fremsat fra retsforbundet i de sidste 70-75 år, og som muligvis, da de var nye, havde en smule fornuft i sig, men som man i dag må erkende er totalt antikverede, hvis man da ikke ligefrem ønsker socialisering.

Jeg skal ikke gå alt for meget i detaljer, men blot bemærke, at CD også ønsker at fremme generationsskiftet i landbruget. Vi vil også gerne lette landbruget for nogle omkostninger, men vi vil gøre det ved at fjerne skatter og afgifter på produktionsjord, ikke ved at pålægge nye.

Med hensyn til ejendomsretten er det ganske rigtigt et principielt spørgsmål, som det fremgår af bemærkningerne. Jeg skal da gerne på CD-gruppens vegne meget klart understrege, at vi vil bekæmpe alle tendenser til angreb på den private ejendomsret. Vi finder

[Bollmann]

det ikke odiøst at tjene penge og at eje noget. Når forslagsstillerne hævder, at siden 1960, hvor retsforbundet var i regering, er det gået jævnt ned ad bakke, og når de lader ane, at det i dag er nogle fede kapitalister, der ejer jorden, er det måske på sin plads at erindre om, hvor mange der rent faktisk i dag har fået eget hus med tilhørende jord. Det har de fået, fordi de ønsker den boligform, og ikke fordi de er kapitalister eller spekulanter. Mon ikke det var på tide, at man stoppede den hetz mod ejendomsretten og mod det at eje egen bolig? Der er alligevel højst 10-12 pct. her i samfundet, der tror på statsovertagelse og socialisering af jorden og af alle værdier i øvrigt.

Afgifter af enhver art er efter CDs opfattelse med til at fordyre, ikke til at billiggøre, uanset om man kalder det ejerlejlighedsafgift, emballageafgift eller jordrente.

Forslaget giver, som jeg måske svagt har antydnet, udtryk for en opfattelse, som er tolt forskellig fra CDs holdning. Vi kan derfor ikke støtte forslaget.

Ole Olsen (SF):

Vi hører så ofte fremskridtspartiet komme med sin politiske trosbekendelse heroppe fra talerstolen, og det er interessant nu at få retsforbundets politiske trosbekendelse heroppefra også. For det er vist, hvis jeg læser det rigtigt, sådan jævnt hen, hvad det er. Det drejer sig om fuld grundskyld, og det er da altid interessant at diskutere.

Man bør måske ikke gå for meget i rette med retsforbundet med hensyn til den logiske konstruktion af forslaget, men hvis retsforbundet gør krav på at blive tage seriøst med dette forslag, bør man nok alligevel pege på et par ting, som umiddelbart kan virke ulogiske i forhold til det geogistiske grundlag, som forslaget bygger på.

Jeg vil for det første pege på punkt 10, hvorefter man ikke kan fradrage jordlejen af den jordværdi, der er konstateret efter sidste vurdering, i den skattepligtige indkomst. Jeg mener, der her må være tale om en logisk fejl fra retsforbundets side. Jeg kan ikke se bedre, end at der her bliver tale om dobbeltbeskatning. Meningen er jo simpelt hen, at jordens værdi skulle være nul, og at man stiller den til rådighed for brugerne på jordrentevilkår. I alt fald når det drejer sig om

produktionsjord, synes jeg den logiske konsekvens må være, at lejen må kunne fradrages den skattepligtige indkomst.

Det konservative folkepartis ordfører drog en ting frem, som jeg synes er central i alle den slags forslag. Han gør opmærksom på, at man kan ikke på den ene side beslaglægge jordrenten fuldt ud og samtidig konstatere en salgsværdi. Dette kan ikke lade sig gøre rent logisk. Jeg tror, retsforbundet skulle tænke over det. Det vil nok sige, at vil man have fuld grundskyld, kan det ikke blive helt fuld grundskyld, det må være noget mindre. Ellers forhindrer man simpelt hen markedsmekanismen i at konstatere værdien. Det er en kritik, som rammer enhver fuld beslaglæggelse af jordrenten.

Bortset fra logiske fejl, der kan være i dette forslag, så synes jeg nok, man kan rose retsforbundet for det i mange henseender. Formålet, vil jeg sige på forhånd, kan SF selvfølgelig – på linje med hvad socialdemokraterne sagde – nok jævnt hen ad vejen være enig i.

Der er for det første tale om, at man vil have en fuld grundstigningsskyld. SF har i mange år ment, at det var en udmærket idé at få en fuld grundstigningsskyld. Jeg ved, at socialdemokratiet, radikale, kommunister og vel også VS har været inde på tanken. Jeg må indrømme, at jeg er blevet lidt forskrækket over, hvad der kan ske, hvis vi faktisk gennemfører en fuld grundstigningsskyld med betaling løbende fra de nuværende ejere. Jeg har fået mangfoldige henvendelser fra folk, som siger: det kan vi ikke klare. Vi kan godt gå med til at betale, når vi engang sælger, det synes vi er helt i orden; men dette løbende at svare grundstigningsskyld, det giver så fantastiske forhøjelser, at vi simpelt hen ikke kan klare det.

Det kan jeg selvfølgelig ikke lade være med at referere som en meget kraftig kritik af den fulde grundstigningsskyld. Jeg synes, vi skal diskutere i udvalget, hvad vi egentlig vil have i denne retning, om vi foretrækker en grundstigningsskyld, om vi foretrækker en kapitalvindingsskat, eller vi foretrækker en indefrysning. Det er jo de ting, der logisk kan komme på tale, og jeg synes nok, man skal forsøge at finde frem til den af disse ting, som virker mest social, og som er mest praktisk.

[Ole Olsen]

For det andet er der tale om en fuld grundskyld, som skal indføres over 20 år. Man kan måske blive lidt forvirret, når man lige har set et andet forslag fra retsforbundet, som med det samme vil indføre, om ikke fuld grundskyld, så en meget kraftig grundskyld, som skulle skaffe 6 mia kr., så vidt jeg kan se. Jeg må være glad for, at retsforbundet nu har set i øjnene, at enten må man give en erstatning, eller også må man indføre det over en lang årrække. Jeg synes, det er en fornyelse i retsforbundets tænkemåde, at vi har fået dette ind, og det er jeg da glad for at se.

Jeg synes nu, retsforbundet skulle tænke over dette med markedsrenten, om det nu også er logisk, om ikke den høje rente, vi har i dag, simpelt hen er en foruddiskontering af inflationen, og om det derfor er rimeligt, når man også har fuld grunstigningsskyld, da at regne med markedsrenten. Jeg er nødsaget til at sige, at regnede vi med markedsrenten i dag, så ville man drive landbrugerne fra landbruget, og man ville drive folk fra hus og hjem. Jeg kan ikke se bedre.

Fuglsang (DKP):

Jeg kan sige, at kommunisterne er overvejende positive over for det formål, som ligger bag forslaget. Vi er enige i en hel del af det, man tager som udgangspunkt, og også i en hel del af de konklusioner, som man drager af det. For os at se er det nemlig rigtigt, at netop spekulatøren i jord spiller en vældig stor rolle med hensyn til den inflation, vi befinder os i. Når vi ser på selve tallene for prisudviklingen, så er det jo sådan, at jordpriserne ikke blot følger den almindelige inflation, men netop fordi det er muligt at spekulere i jord – og for øvrigt også i faste ejendomme, som blev omtalt heroppefra – så stiger netop jordpriserne langt stærkere, end inflationen i almindelighed angiver. For mig er det også sådan, at netop denne jordspekulation i høj grad er medvirkende til at drage kapital over fra andre investeringer. Disse milliardbeløb svarer jo stort set til, hvad der udbetales i lønninger her i landet, og det, som udbetales som arbejdsfri gevinster til dem, der spekulerer i jorden, tages jo fra andre investeringer og er med til at skabe den kapitalmangel, som man påstår der findes på en hel lang række områder.

Desuden, når man taler om generationsskiftet, så er det klart, at de vældige priser, som spekulatøren bringer jord og faste ejendomme op i, i meget høj grad er med til at vanskeliggøre generationsskiftet.

Derfor er vi velvillige over for de tanker, der ligger i forslaget, og vil gøre vores til, at der kommer en løsning. Forslagsstillerne siger jo selv, at det påtrængende jordproblem kan løses på mere end én måde, at de er åbne over for forhandlinger, hvad angår andre forslag, og det vil vel også indebære, at de er åbne over for korrektioner, også under hensyn til nogle af de indvendinger, som er fremsat her i dag. Vi har jo – det er også nævnt heroppe – vores eget forslag, nemlig det nogle gange fremsatte og nu genfremsatte forslag om, at kapitalgevinsterne på jord og fast ejendom – altså dem, der overstiger den almindelige prisstigning i samfundet – tinglyses og indefrysnes som en offentlig prioritet, som ikke kan belånes og derved sætte nye inflationsskabende milliarder i omløb. Vi foreslår, at denne indefrosne prioritet bliver indestående og først forrentes ved ejerskifte.

Vi har valgt denne linje, fordi vi mener, at den imødekommer nogle af de indvendinger, der er rejst over for retsforbundets forslag. Den indebærer ikke en umiddelbar beskatning af værdistigningerne – en beskatning, som kan virke uheldig og i mange tilfælde vil virke som en boligskat. For os at se er det sikkert også en mere farbar vej. Der er sagt fra ministeren heroppe, at regeringspartiet har haft samme tanker fremme, og når vi tager udgangspunkt i det og tager den øvrige parlamentariske situation her i tinget i betragtning, så er der parlamentarisk tilslutning bag dette.

Vi ved for øvrigt, at denne jordskat, som også er kritiseret fra socialdemokratiets side, ligger ganske på linje med det, socialdemokraterne foreslog i 1945. Blot drejer det sig her om at inddrage jordværdierne over 20 år; dengang foreslog man 60 år, men grundprincipperne er ganske de samme. Endelig er det jo sådan, at det forslag, der ligger her, ligger på linje med tanker, som er fremsat af LO og antydet af husmandsbewægelsen, to organisationer, som er massebevægelser, og hvis medlemmer i høj grad er med til at skabe de arbejdsskabte værdier, som de ikke ønsker undergravet ved spekulation og ved arbejdsfrie indtægter.

[Bernhard Baunsgaard]

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det radikale venstre kan ikke støtte gennemførelsen af denne folketingsbeslutning, sådan som den er udformet, og der er flere grunde hertil. Det er en folketingsbeslutning om i løbet af 20 år uden erstatning at lade samfundet overtage ejendomsretten til al jord, en ekspropriation uden erstatning, og grundlovens § 73, stk. 1, siger klart, at der kun må ske ekspropriation mod fuldstændig erstatning. I bemærkningerne til forslaget om inddragelsen af de nuværende grundværdier fastslår forslagsstillerne selv:

»... jordværdierne på starttidspunktet . . . inddrages over 20 år . . .«.

Det er altså en ekspropriation uden erstatning. Det radikale venstres stilling til samfundets overtagelse af jord har altid bygget på princippet om fuld erstatning ved overtagelsen. Det er det princip, der bl. a. giver sig udtryk i vore love om ekspropriation og om det offentliges forkøbsret i overensstemmelse med grundlovens bestemmelser. Vi agter at fastholde dette princip.

Vi er derimod tilhængere af beskatning af de værdistigninger på jord, der stammer fra samfundet. Forslagsstillerne peger i denne forbindelse på jordstigninger stammende fra EF-medlemskabet – en klar indrømmelse af, at medlemskabet i EF har skabt bedre forhold for dansk landbrug.

Med hensyn til hvornår beskatningstidspunktet skal indtræffe for disse værdistigninger, ja, der synes jeg at ordføreren for SF her fremstillede en række sider af problemerne vældig godt. Det bliver formentlig på afhændelsestidspunktet, men jeg vil understrege, at den løbende beskatning har mange fordele, som ikke må glemmes i denne forbindelse, og jeg vil også gerne drøfte en løbende beskatning.

I punkterne 6 og 8 i forslaget til folketingsbeslutning fastslås, at amter og kommuner for fremtiden ikke skal have ret til at pålægge grundskyld. Disse forslag tager vi afstand fra. Efter det radikale venstres opfattelse vil det værdifulde i en løbende grundbeskatning i modsætning til så megen anden beskatning lettest kunne forstås, når grundbeskatningen ligger hos kommunerne, og over for borgerne derude vil det være nemmere at forklare, hvad der sker.

Når forslagsstillerne siger, at afgifterne på jorden skal bruges til skattenedsættelse – man mener formentlig til nedsættelse af de øvrige former for beskatning – så er man jo, når det er staten, det drejer sig om, i en vanskelig situation. Staten bruger naturligvis, som det er kendt, ikke alene sine skatter som en kilde til at skaffe sig indkomster, men også til at udjævne konjunkturerne, og vi ville komme i en situation, hvor en række borgere ville føle sig ført bag lyset, når vi alligevel var nødt til at lade være at sætte skatterne ned, fordi den økonomiske situation som helhed krævede det. Der er altså på dette og på en række andre punkter en række forbehold.

Jeg må også tage afstand fra, at fradragsretten uden videre bortfalder for jordleje. I forbindelse med erhverv er det klart, at det er en udgift, f. eks. på linje med den leje man skal betale af bygninger.

Må jeg ikke sige til regeringen, at vi har jo indledt en møderække med kristeligt folkeparti og centrum-demokraterne. Vi har tidligere i månedsvis forhandlet med de to partier. Vi nåede intet resultat. Jeg skal indtrængende henstille til ministeren for skatter og afgifter at fremskynde forhandlingerne, så vi eventuelt i fællesskab kan finde et andet flertal for jordbeskatning her i folketinget. Lad os hurtigt få afgjort, om de fire partier overhovedet har fælles opfattelse af forholdet. Jeg har sagt, at det tror jeg ikke. Lad os gå i tinget og se, om vi ikke kan finde et flertal, vi kan være fælles med. Der skal mindst tre partier til, hvis man ikke vælger fremskridtspartiet, men jeg er også parat til at tage disse tre partier, hvor de måtte findes.

Må jeg stille et direkte spørgsmål til ministeren: har regeringen planer om at udskyde løsningen af dette spørgsmål om jordbeskatningen eller grundbeskatningen til efter kommunevalget, eller er man parat til at sætte alt ind på hurtigst muligt at nå en løsning? Dette er meget nødvendigt af hensyn til Danmarks økonomi.

Arne Bjerregaard (KrF):

Vi må vel sige, at dette forslag er lidt af retsforbundets kongstanke – med en blød overgangsform. Nu skal jeg selvfølgelig sige at udtrykke partiets og ikke min egen mening om forslaget, men jeg vil lade være med at

[Arne Bjerregaard]

harcelere over retsforbundets forslag, for jeg tror, at vi også i dette ting må se med uhilgede øjne på den nye situation, som vort samfund står i. Det er en anden situation, end vi stod i for år tilbage, og derfor tror jeg nok, det kan være værdifuldt, om vi også er andre, der vil vove at tænke nye tanker og, om ikke gå ind på retsforbundets tanke, så i al fald prøve på at tænke nye tanker også på jordområdet eller med hensyn til spekulation i jord, om man vil, eller med hensyn til hele ejendomsbegrebet – jeg må nok sige: dette fundamentale gode for hele befolkningen.

Det er vi i al fald ikke uvillige til at gå ind i, hvis man vil se det i sammenhæng med mange andre ting i dette samfund. Jeg mener ikke, man kan løsrive det fra sin helhed. Det hører sammen med hele beskatningsproblematikken. Det hører sammen med ejendomsomsætningen. Det hører sammen med, hvilken udnyttelsesgrad vi ønsker af jorden osv. Det hører sammen med konkurrencemulighederne med udlandet. Der er mange forhold, der må tages i betragtning, men for mit partis vedkommende skal der ikke være noget, som forhindrer os i at gå ind på nye tanker på dette område. Det er ikke sådan, at vi kan gå ind for retsforbundets tanker, men vi må i fællesskab på dette mægtige område prøve at pege fremad mod noget, som er bæredygtigt for kommende generationer.

Derfor vil jeg ikke være med til at sige blankt nej til at diskutere retsforbundets forslag. Man siger, at det er et forældet oplæg. Ja, men hvem siger, at det, som er fremsat for 100 år siden, behøver at være forældet? Der kunne jo godt være tanker i det, som er værd at overveje.

Jeg skal prøve på at undgå at sige for meget på mit partis vegne, men jeg kan klart give udtryk for, at vi er imod jordspekulation. Vi er imod, at nogle drager fordel af, at der er disse muligheder i vort samfund. Men samtidig må jeg også sige til retsforbundet og til andre: vi ønsker at fastholde et privatkapitalistisk samfund, for vi har ikke set et andet samfund, som kan bevare demokratiet. Vi vil overveje alle muligheder for at bevare det demokrati, som – med alle de svagheder, det har i vort samfund – dog er den eneste livsform, som vi ønsker og bekender os til.

Wilhjelm (VS):

Da vores ordfører ikke kan være til stede under behandlingen af dette punkt, og det gælder også det næste, skal jeg til dette forslag på VS' vegne fremsætte nogle mere generelle betragtninger, som det er skik og brug ved førstebehandlingerne.

Vi mener, at retsforbundet her har taget fat på et af de helt afgørende problemer. Det drejer sig selvfølgelig om retsforbundets særlige idé til løsning af det problem, men den er, som det er sagt i bemærkningerne og i andre sammenhænge, ikke ultimativ. Vi mener, det er godt, at retsforbundet har fremsat forslaget, partiet fortjener tak herfor. Også for den måde, det er gjort på, med disse meget udførlige oplysninger i bemærkningerne, så man har oplysningerne samlet ét sted, når man skal diskutere disse problemer.

Der har været andre forslag fremme. De fire partier, der i august enedes om en dagsorden om jordbeskatningen, i hvert fald om problemet med kapitalgevinsterne, har jo efterhånden lavet hver deres forslag på dette område, men de har alle sammen erklæret, at forslagene ikke er ultimative.

Jeg synes, det er interessant, når hr. Bernhard Baunsgaard siger, at han stærkt vil opfordre skatteministeren til at få afsluttet de håbløse forhandlinger med augustforlig I-partierne om deres løfte om at gøre noget ved jordbeskatningen – og i stedet søge et andet flertal. Men jeg tror ikke, det er rigtigt, når hr. Bernhard Baunsgaard siger, at det kræver 3 partier. Så vidt jeg kan regne ud, vil det, hvis det overhovedet skal ligne noget af det, socialdemokratiet plejer at love vedrørende jordbeskatningen, kræve mindst 5 partier. De 4 af disse gik sammen i august om hensigterne. Vi er klar over, at vi er en del uenige om måden at gøre det på, men det er lige så klart, at ingen af os har råd til at være ultimative, og at hvis man finder noget, hvor disse hensigter, der er udtrykt i august, er opnået, så kan vi blive nødt til hver især at æde en hel del, når det gælder midlerne.

Nu har retsforbundet altså i dag lagt sit ønskeforslag på området frem, og jeg har nogle få kommentarer til det.

Det er da klart, at der er problemer i det; der er påpeget en del problemer heroppefra, og jeg ser også nogle. Det kan vi prøve at få afklaret, ikke nødvendigvis i dag, men under udvalgsbehandlingen.

[Wilhelm]

Jeg forstår ikke helt, hvordan værdien af bygningerne – i punkt 3 – skal have indflydelse på værdifastsættelsen for jorden. Det lyder i hvert fald som en meget interessant nyskabelse fra retsforbundet, hvis det er tænkt, som det bliver læst umiddelbart, idet man jo plejer at skelne skarpt mellem jorden og så disse bygninger. Men det er muligt, det er noget andet, der ligger i det.

Der er også problemer med punkt 7 vedrørende de sociale grupper, der kan udskyde betalingen af jordlejen mod offentlig prioritet i ejendommen. Det kan næppe være offentlig prioritet i jorden, den ejer de jo ikke efter overgangsordningen, så det må formodentlig være i huset, i bygningen på jorden, at man kan have denne offentlige prioritet. Ellers er den der jo ikke. Det var nogle ting af mere teknisk art.

Mere generelt vil jeg sige, at jeg mener ikke, det for os er acceptabelt, at beregningen af jordlejen også for boliger skal gå på, hvad jordens brug kan indbringe efter almindelige superliberalistiske markedsmekanismer, når det drejer sig om erhvervsmæssig brug. Der ligger her en politisk holdning til boligforbruget, som er anderledes end retsforbundets. Det er muligt, at man teknisk kan bruge dette som udgangspunkt og så bringe priserne ned ad anden vej. Jeg mener, det vil være ret kunstigt, men altså for at få præciseret en klar politisk forskel imellem os: vi mener ikke, det er acceptabelt, at det til boligformål skal være en sådan liberalistisk markedsfastsat jordleje, der lægges til grund. Så er det sagt.

Jorden er en mangelvare, det er retsforbundets udgangspunkt og hele krumtappen i retsforbundets tankeverden, og det er selvfølgelig en rigtig konstatering. Men dette, at man for mangelvarer kan være nødt til at fastsætte maksimalpriser for at undgå nogle katastrofer, det ligger retsforbundets superliberalistiske opfattelse meget fjernt.

Der er nogle andre mere generelle ting, som jeg godt lige vil nævne. Det ser ud til, at retsforbundet har en tyrkeretro på, at hvis man umuliggør kapitalanbringelse i jord – fast ejendom skulle jo med – og den spekulation, der ligger dér, så vil det automatisk øge og billigøre kapitalanbringelsen i produktive erhverv. Det var måske rigtigt i kapitalismens barndom, hvor man i det lukkede system kun havde de to muligheder. Men det

er jo ikke rigtigt længere. Lad os bare erindre om finansministerens udstedelse af statsgaranterede papirer til en effektiv rente på 17,3 pct. for 39 mia kr. i de sidste 2½ år, som er den alternative mulighed, der i virkeligheden viser, at man holder renten kunstigt oppe, forhindrer de produktive investeringer og ikke kun har de to sektorer, der opereres med her.

Det er nogle indvendinger, som vi kan få belyst yderligere, men vi er i hvert fald enige i hensigten, som retsforbundet her har lagt frem, at man må have gjort noget ved kapitalgevinstproblemet, også på jordområdet.

Ib Christensen (DR):

Jeg takker de ordførere, der med forskellige nuancer og baggrunde har ytret interesse for forslaget intentioner og i et vist omfang også for selve forslaget indhold. Det er jo ikke overraskende, at den borgerlige side mødte med en massiv afvisning. Fra de fleste borgerlige partiers side betegnedes det som socialistisk, medens det til gengæld for ordføreren for venstresocialisterne er superliberalistisk. Så har vi jo den ikke ukendte problemstilling.

Skatte- og afgiftsministeren mente for det første, at opdelingen på to dokumenter af bygningsværdier og jordværdier næppe var praktikabel, og det samme mente socialdemokratiets ordfører. Baggrunden er naturligvis, at vi ønsker at sondre mellem jordværdierne og bygningsværdierne, eftersom formålet er at inddrage de naturgivne og samfundsskabte jordværdier. Der er altså ikke tale om, som nogen har antydnet, en socialisering af jorden i den forstand, at staten skal sidde og bestemme, hvem der skal have brugsretten til det og det stykke jord. Men der er tale om, at man indfører en 100 pct. jordleje eller grundskyld, sådan at man til det offentlige betaler, hvad denne jord har af værdi til det brugsformål, den kan have ifølge planlægningslovgivning osv. Så kan man i øvrigt, når man påtager sig denne forpligtelse, disponere over jorden, som man vil – i overensstemmelse med den planlægningslovgivning og de servitutter, der i øvrigt eksisterer.

Skatte- og afgiftsministeren mener, at det er en misforståelse at tale om en markedsrente på 15–16–17 pct., men det, vi har sagt, er

[Ib Christensen]

»markedsrenten«, altså et gennemsnit af den rente, der findes – den er afhængig af mange faktorer, det har ministeren ret i. Rentens højde bestemmes bl. a. af skattefordelen ved, at den er fradragsberettiget, og det er klart, at denne fordel selvfølgelig bliver formindsket i samme omfang, som det kan lykkes at neddæmpe denne skattefordel på den ene eller anden måde, f. eks. gennem lettelse af indkomstbeskatningen. Det indebærer dette forslag jo overordentlig gunstige muligheder for.

Det er også klart, at der i rentens højde ligger en slags inflationskompensation, og i samme omfang som det lykkes at afdæmpe inflationen eller stoppe den – og også dér er dette forslag et velegnet instrument, i øvrigt anerkendt af flere af ordførerne – så er det klart, at der også heri ligger en tendens til at neddæmpe markedsrenten. Der er altså ikke tale om, at det skal være 15–16–17 pct.; det skal være den til enhver tid værende markedsrente, og forhåbentlig lykkes det at bringe den ned, bl. a. ved hjælp af en politik, som er indeholdt i dette forslag.

Jeg vil i øvrigt gerne tilføje, at ved førstebehandlingen af det tilsvarende kommunistiske forslag kritiserede den socialdemokratiske ordfører, hr. Karl Nielsen, dette forslag for, at man ikke anvendte markedsrenten, men kun, så vidt jeg husker, 4 pct. Dengang var det altså forkert, at man ikke brugte markedsrenten, men i det øjeblik vi kommer med et forslag, der taler om markedsrenten, så er det altså også forkert. Det ville være rart med en vis overensstemmelse mellem socialdemokratiet og regeringen – om ikke andet så for socialdemokratiets skyld.

Jeg synes i øvrigt, jeg kunne øjne en vis nuance mellem på den ene side ministerens temmelig håndfaste kritik af dele af forslaget og på den anden side den velvillige tone, der var hos den socialdemokratiske ordfører. Jeg håber, det bliver den sidste, der i det lange løb kommer til at tegne socialdemokratiets politik på dette felt.

Ministeren siger videre, at erstatning næppe kan afvises, og spørger om forslagsstillernes mening herom. Eftersom der ikke i forslaget er indeholdt en egentlig erstatning, så er dermed sagt, at når vi gennemfører en fuldstændig inddragelse til samfundet af de samfundsskabte jordværdier, så indebærer det, at man får erstatningen, dels i form af at

det bliver en lempelig inddragelse, dels i form af at det åbner mulighed for en nedbringelse af skatten i øvrigt. Men vi er da klar til at forhandle om det spørgsmål. Hvis det for socialdemokratiet er en betingelse, at man for at komme nogen vegne i denne sag og nå et væsentligt skridt i denne sag har en eller anden form for erstatning, så er vi da parat til at snakke derom. I det forslag, vi stillede i 1974, opererede vi med erstatning. Det har vi skønnet, at de politiske muligheder og andre ting gjorde knap så aktuelt, men hvis det alligevel skulle være aktuelt, ja, så er vi da meget parat til at tale herom, eventuelt kombineret med en hurtigere fuld ikrafttræden af forslaget. Det kan vi tale om.

Ministeren spørger: hvad med de samfundsskabte bygningsværdier? Her henviser jeg til forslagens bemærkninger, hvor det jo af talopgørelsen klart fremgår, at medens jordværdierne, grundværdierne, er 25-doblet fra 1950 til 1977, så er der, når det drejer sig om enfamilieshuse, sket en 11-dobling. Det vil altså sige, at jordværdierne, grundværdierne, er steget over dobbelt så meget som enfamilieshuse. Det antyder altså, at der, netop når det drejer sig om jordværdierne, er tale om en særlig kraftig udvikling, der ligger langt over andre prisudviklinger, som det fremgår af taloplysningerne. Det er den ene side af sagen.

Den anden side af sagen er selvfølgelig det ideologiske. Vores udgangspunkt er, at samfundet bør have ejendomsretten til de værdier, som samfundet skaber, medens den enkelte til gengæld bør have ejendomsretten til det, den enkelte skaber, herunder arbejds-skabte bygningsværdier.

Når nu ministeren taler om indbo og tæpper osv. – man kunne vel tilføje, at antikviter måske også skulle underlægges en eller anden form for inddragning af samfundsskabt værdistigning – så behøver jeg vel næppe minde ministeren om, at da han tidligere har luftet disse tanker, er han blevet afvist, jeg forstod endda meget skarpt, af regeringens chef, der ikke ville vide af den slags ting, så jeg undrer mig lidt over, at ministeren kommer med sådanne ting. Jeg synes ikke, at disse ting er aktuelle eller relevante i sammenligning med, hvad det her drejer sig om af milliardværdier.

Endelig vil jeg henvise til, at der i befolkningen i brede kredse, langt ind i de borger-

[Ib Christensen]

lige partier, er uvilje og modstand mod jordspekulationen – man kan se de samfundsmæssige, fordelingspolitiske, beskæftigelsesmæssige, økonomisk-politiske uheldige konsekvenser af den – medens der derimod samtidig i befolkningen er et instinktivt ønske om at værne ens egen bolig og hus. Derfor er det, vi foreslår, nok politisk klogt. Når vi ser helt bort fra de ideologiske forskelle mellem socialister og retsstatsfolk, så er det vel egentlig også ganske klogt politisk, at man ikke kommer med forslag på dette område, der rammer folks huse, men kun peger på jordspekulationen, som man i hvert fald ikke har rørt en finger for, og koncentrerer sig om den side af problemet. Jeg tror, at den socialistiske side af salen ville gøre klogt i at, om jeg så må sige, kaste af, hvad man evner, i de nærmeste krav på dette område.

Ministeren siger minsandten, at forslaget er beskedent i sin ambition. Ja men ambitionen er netop at slå til lyd for et andet ejendomsretsbegreb. Ambitionen er, at fællesskabet skal have ejendomsretten til disse af fællesskabet skabte værdier. Det er ikke nogen ringe ambition. Og hvordan er det med socialdemokratiets ambition? Ja, socialdemokratiets ambition er ifølge kongressen, at jorden skal være samfundseje, og under statsministerens modstand blev det sågar vedtaget på sidste kongres, at det skulle stå i socialdemokratiets arbejdsprogram. Det er socialdemokratiets ambition. Hvad er socialdemokratiets realpolitik? Det er den stik modsatte gennem den systematiske svækkelse af jordbeskatningen siden 1964, afskaffelse af grundstigningskylden, afskaffelse af statshusmandsbruget, afskaffelse af den ekstraordinære statsgrundskyld og nedsættelse af den amtskommunale grundskyld så sent som i foråret. Det er socialdemokratiets realiteter. Socialdemokratiets ambition og realiteter strider altså helt utroligt mod hinanden, og det tror jeg ikke gavner socialdemokratiet på længere sigt. Det ville være rart, hvis socialdemokratiet fik den ambition også i realpolitik at leve op til sine egne ambitioner på det jordpolitiske felt.

Hr. Karl Nielsen kunne ikke overskue virkningerne osv. Der bliver mulighed for under udvalgsarbejdet ved spørgsmål osv. at komme nærmere ind på disse.

Min taletid er ved at udløbe, så jeg når desværre ikke at svare på alle de enkelte spørgsmål, der blev rejst fra adskillige ordfø-

rerer side. Det beklager jeg meget, men vi må så under udvalgsbehandlingen vende tilbage til alle de spørgsmål, der blev rejst.

Der var nogle misforståelser, som jeg lige vil korrigerer. Når vi ønsker, at den amtskommunale og den kommunale grundskyld skal afvikles, så er det selvfølgelig, fordi dette forslag træder i stedet for, ikke fordi vi er modstandere af, at det offentlige inddrager disse ting.

Med hensyn til skattefradragetsretten må jeg sige, at den bevarer vi for så vidt angår de bestående jordværdier, men vi er da fuldt parate til at forhandle om at bevare den også i fremtiden, sådan som endog SFs ordfører var indstillet på. Det er ikke noget kardinalpunkt.

I det hele taget må jeg sige, at jeg er glad for den tilslutning, der var til forslaget intentioner. Det, man måske kan uddrage, er, at der i hvert fald i tinget synes at være en væsentlig tilslutning til – strækkende sig muligvis fra kristeligt folkeparti og i hvert fald fra det radikale venstre og til venstre i salen, et ganske solidt flertal – at inddrage eller fastfryse den samfundsskabte jordværdistigning eller at inddrage i hvert fald de kommende samfundsskabte jordværdistigninger. Det mener jeg at kunne konstatere, og det synes jeg, også ville være nyttigt for regeringen at konstatere. Det er altså endnu en gang blevet bekræftet, selv om der var kritik af enkeltheder i forslaget, at der hos de partier, hvor man kunne vente sympati, var stor sympati for forslaget intentioner.

Jeg vil gerne til slut tilslutte mig den opfordring, som det radikale venstres ordfører, hr. Bernhard Baunsgaard, kom med til regeringen om nu virkelig at tage reelle forhandlinger om disse ting mellem regeringen og de partier, der – som det kom til udtryk ved denne førstebehandling – virkelig ønsker, at der skal ske noget gennemgribende på dette felt, og at regeringen ikke bør spille tid med at forhandle med andre partier, som ikke er interesseret i, at der sker noget reelt på dette felt.

Ministeren for skatter og afgifter (Kampmann):

Hr. Ib Christensen får ikke en fornuftig diskussion i gang om dette forslag med socialdemokraterne – og det er ikke med tilken-

[Ministeren for skatter og afgifter]

degivelse af noget split hverken mellem ordføreren for den socialdemokratiske folketingsgruppe og regeringen – hvis mine udtalelser skal udlægges helt anderledes, end de er fremsat. Når jeg siger, at forslaget er beskedent i sin ambition, skyldes det, at vi har så mange andre former for arbejdsfrie gevinster i dette samfund. Når jeg spurgte, hvorfor de ikke var omfattet af dette forslag, var det ikke et udtryk for, hvad jeg eller socialdemokraterne ville gøre i en given situation; det var en begrundelse for, at det var beskedent i sin ambition, og det er hermed igen dokumenteret, at det er det.

Derudover skal jeg bare svare hr. Bernhard Baunsgaard, at jeg er enig med ham i, at det haster at få defineret den rimelige beskatning af de egentlige kapitalgevinster. Vi vil medvirke hertil, og det vil vi gøre, ganske uanset om der er aftalt terminer for kommunvalg eller andre valgterminer; det er ikke det afgørende.

Så vil jeg endelig sige, at noget af det, jeg har fået ud af denne diskussion, ikke så meget har været i relation til retsforbundets forslag, men mere en interessant fornemmelse af, at der trods alt har været en række åbninger, også andre steder end man måske umiddelbart skulle mene der var åbninger, og at det måske gav mulighed for i visse konstellationer at gennemføre forslag, som har en tilstrækkelig bærekraft til at blive realiseret.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af:

Forslag til lov om afgift af visse detail- salgspakninger.

(Lovforslag nr. L 106. Fremsat 23/11 77).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Camre (S):

Det forslag, vi skal behandle som det sidste punkt på dagsordenen i dag, er et led i augustforlig II's kontraktive økonomiske politik, men det er mere vidtrækkende end som så.

Formålet er nemlig, at det skal fremme en overgang til emballageformer, der kan genbruges, og som derved indebærer, at ressourceforbruget i vores samfund nedsættes og erstattes af øget arbejdskraftanvendelse. Der har jo i de senere år været en så voldsom udvikling i den industrialiserede verdens ressourceforbrug, at vi må gennemanalysere alle muligheder for at udnytte ressourcerne bedre.

Der er et stærkt behov for at inddrage alle produkter og alle produktionsmetoder i vores samfund under en undersøgelse og overvejelse af mulighederne for genbrug eller, skal vi sige for udfærdigelse af produkterne i en sådan form, at de kan bruges længere.

Det foreliggende forslag skal fremme genbrug på et lille og veldefineret område, nemlig beholdere til drikkevarer og enkelte andre næringsmidler m. m. Virkningen vil fremkomme ved, at man lægger afgiften på emballage i produktionsleddet, og afgiften på den enkelte gangs brug af emballagen bliver altså mindre, jo flere gange emballagen anvendes. Det vil omvendt sige, at engangsemballage bliver belastet fuldt ud med afgiften, og at der derfor vil være et stærkt incitament til at gå bort fra sådan engangsemballage.

Det er nok en rimelig forventning, at forbrugsstrukturen på dette område vil ændre sig. Selv om afgiften er lille, tror jeg, at erhvervslivet vil forstå signalet om at gå over til genbrugsemballage, og at der vil komme en naturlig omstillingsproces ganske roligt og smertefrit i løbet af de kommende år, ikke bare på det beskattede område, men også på andre områder.

Jeg skal ikke gå ind i detaljer om teknikken i forslaget eller afgiftssatserne – de er jo efterhånden kendt fra dagspressen for alle –